

Kritéria kvality metod a výzkumného šetření

Kateřina Vlčková

Přednášky k Základům
pedagogické metodologie

PdF MU Brno

Kritéria kvality metod a výzkumného šetření

- **Objektivita**
 - objektivita v provedení, vyhodnocování, interpretaci
- **Validita** = *platnost, pravdivost*
 - obsahová, konstruktová, kriteriální, souběžná, predikční; interní, externí
- **Reliabilita** = *spolehlivost, přesnost*
- **Normování, standardizace**
- **Pomocná kritéria**
 - ekonomičnost,
 - užitečnost
 - srovnatelnost
 - akceptace výzkumné techniky

Validita

- = platnost a pravdivost
- = schopnost výzkumného nástroje zjišťovat to, co zjišťovat má
- **Měříme to, o čem si myslíme, že měříme?**
- **Ize mluvit o různém stupni validity výzkumného nástroje**

Typy validity

- **Obsahová**
 - **Konstruktová**
 - **Kriteriální**
 - Souběžná
 - Predikční
-
- **Vnější**
 - **Vnitřní**

Obsahová validita

- **Stanovuje, do jaké míry je obsah výzkumného nástroje v souladu s obsahem zjišťované oblasti**
- **Stanovuje se posudkem expertů (škály)**
 - učitel dá test posoudit kolegovi

Př. Test – vědomostí z anatomie

- Jsou v něm všechny důležité prvky učiva, které učitel probral?
- Jsou tyto prvky zastoupeny v testu proporcionálně?
- **Položky testu s nízkou validitou se přepracují**

Konstruktová validita

- **Konstrukt = abstraktní pojem**
 - vědomost, dovednost, schopnost, strategie, inteligence, ...
- **Zjišťuje výzkumný nástroj konstrukt, který chceme zjišťovat?**

2 způsoby zjišťování:

- a) Výsledky jednoho nástroje se srovnají s jinými nástroji, o kt. je známo, že má vysokou validitu**
- b) Názor expertů**

Kriteriální validita

- **Míra shody mezi výsledky výzkumného nástroje a jiného hodnocení, měření udělaného podle známého a ověřeného kritéria**
- **Souběžná validita**
 - Srovnání výsledků s určitým kritériem (př. jiným výzkumným nástrojem)
 - Př. Výsledek testu tvořivosti se srovná s výtvary daných osob
 - Míra shody se vyjadřuje pomocí korelačního koeficientu
- **Predikční validita**
 - Srovnání se uskutečňuje s časovým odstupem
 - Př. výsledky testu studijních předpokladů se srovnají s výsledky studia na univerzitě

Vnější validita

- **Reprezentativnost výzkumu**
- **Zobecnitelnost výsledků (na jakou populaci)**
- **Vnější validita je průkazná – výsledky výzkumu mají predikční hodnotu pro další výzkumy i pro realitu**
- **Př. Test, který by predikoval uplatnění absolventů PdF v praxi a výsledky testu by korelovaly s reálným uplatněním absolventů**

Vnitřní validita

- **Výzkumný nástroj umožňuje jednoznačnou interpretaci výsledků**
- **Co negativně ovlivňuje vnitřní validitu?**
 - **Specifické události mezi měřeními**
 - Výměna učitele, změna vzdělávacího programu
 - **Plynutí času**
 - K pozitivnímu zlepšení výuky může dojít pouhým plynutím času
 - **Předchozí zkušenosti zkoumaných osob s podobným výzkumem**
 - **Nenáhodný výběr vzorku**
 - **Atd.**

Reliabilita

**= míra přesnosti a spolehlivosti
výzkumného nástroje**

- Sluneční hodiny mají nižší reliabilitu než mechanické, jejich přesnost kolísá v závislosti na ročním období
- Elektronické hodiny mají vyšší reliabilitu než mechanické (opotřebování atd.)
- **Dobré výzkumné výsledky nelze získat s nereliabilními výzkumnými nástroji**

Způsoby stanovení reliability

- **Opakování měření**
 - Reliabilita je tím vyšší, čím menší jsou odchylky mezi opakovanými měřeními
 - Př. Test – zda do výsledků nevstoupilo nic jiného, co by zákovy výsledky ovlivnilo
- **Ekvivalentní formy výzkumného nástroje u téže skupiny osob**
- **Zjistit vnitřní konzistenci nástroje**
 - půlení – zjistit shodu ve výsledcích obou polovin
- **Shoda mezi posuzovateli**
 - Oba použijí tentýž nástroj, pokud jsou jejich výsledky shodné, reliabilita je pravděpodobně dostatečná